



La Letra Mesadièra

DE L'INSTITUT D'ESTUDIS OCCITANS D'ARIÈJA

11 car. Enric Fabre 09100 PÀMIAS
05.81.06.03.88/ieo09@orange.fr
<http://arieja.ieu-opm.com/>

LO MOT DE LA PRESIDENTA

Cars sòcis,

Semblariá a l'ora que vos parli que s'esclariguèsse le temps sul front del virus ! Nos anam poder desmascar lèu lèu e benlèu dins unis meses la pandemia serà pas qu'un sovenir dolent. Existiguèsson pas las eleccions presidencials, las caldriá inventar, qu'ajudan plan per que i aja un sembla tornar a la vida d'abans. Mercé a la campanha, la covid e sas consequéncias sus la nòstra vida vidanta semblan d'èsser venguts invisibles, se'n parla pas mai. Ça que la, cresi que ne serem tocats, e per longtemps.

Per nosautres de l'IEO, l'esclarida vòl dire que podèm tornar far de causas en « presencial » e es de bon véser qu'aqueste mes de març les afars tornan prene : aurem tornar corses de nivèl III, teatre, concèrts, presentacion publica d'obratge, balèts e que te sabi encara... Una bona causa per la lenga nòstra que li fa mestièr de se far véser e ausir contra totes les que la vòlon escanar e destrusir la cultura occitana.

Mas, luènh de la campanha de las eleccions, que de las lengas minorizadas se'n parla pas dins cap de projècte, avèm nosautres a preparar l'ammassada generala de l'associacion que se debanarà a la tota debuta del mes d'abril. Les combats de menar son totjorn les meteisses, ja que res avança pas per las lengas dins le país –per pas dire al contrari– e dins le departament encara mens. Res cambiarà pas tant que i aurà pas de reconeissença vertadièra per las lengas. L'AG deu èsser le moment pels aderents de soscar amassa, de definir d'objectius, d'imaginar camins ausards per far conéisser nòstras

activitats, de trapar solucions per interessar un public mai nombrós a sa lenga primièra, de cercar finançaments novèls. Vertat que la passa d'ara buta pas a l'optimisme, per un fum de monde, le cada jorn ven totjorn mai malaisit, les problèmas de tota mena fan pas que créisser dusca la precaritat per d'unes.

Al moment que totes les que se creson indispensables nos prepausan de far mar e mont, benlèu que per nosautres tanben es vengut le temps de se tanar pel mond que i volèm viure, un mond que la diferéncia i seriá pas una empacha.

AGENDA

Emissions de ràdio

Cada jorn a 12h32 e 18h52 - *De còr e d'òc* sus Ràdio Transparéncia 93.7 FM

Cada dimars, de 19h00 a 20h00 - *Era votz dera montanha*, sus Ràdio Coserans 94.7 FM

Corses d'occitan

Corses d'occitan per adultes debutants e confirmats a Pàmias, Foish, L'Avelhanet, Sent Joan del Falgar, Sent Guironç. Entresenhas al 05.81.06.03.88 o ieo09@orange.fr

Acamps

10/03/2022 a 19h00 a Pàmias (Espaci occitan) – Amassada generala del Cercle occitan Prosper Estieu.

24/03/2022 a 19h00 a Pàmias (Espaci occitan) – Acamp del Cercle occitan Prosper Estieu. Contacte : 05.81.06.03.88 o ostaloco9@orange.fr

Animacions

04/03/2022 a 17h00 a Foish (Comuna - Sala del conselh) – Presentacion del Diccionari toponimic d'Ariège per Patrici Pojada. Contacte : 05.81.06.03.88 o ieo09@orange.fr

12/03/2022 a 9h00 a Pàmias (Espaci occitan) – Estagi de lenga nivèl III. (veire p. 2)

12/03/2022 a 14h30 a Pàmias (Espaci occitan) – Talhièr Bolega-lenga. (veire p. 2)

19/03/2022 de 10h a 18h a Pàmias (11, car. Enric Fabre) – Pòrtas dubèrtas de la Calandreta de Pàmias. Contacte : 05.61.60.58.08

20/03/2022 a 11h00 a Montsegur (al Prat dels cremats) – Commemoracion. (veire p. 2)

Coma cada ciutadan, avèm dreit a la paraula, la nos cal prene e convèncer les elegits e les autres- que sabon pas grand causa de la cultura occitana- que la nòstra identitat es pas sonque dins l'accent e le çaçolet (o l'asinat) mas que volèm aparar un biais de viure e una vision del mond qu'es pas que de nosautres.

Alara vos convidi a venir nombroses a l'amassada generala de l'IEO d'Arièja, per far avançar las idèas nòstras e portar al mai naut nòstras reivindicacions legitimas, atal entre totes farem tot !

Annia Wolf

~~~~~

### **Cors d'occitan Nivèl III**

*Dissabte 12 de març de 2022  
de 9h a miègjorn*

Istòria, lenga e literatura :

**Joan Eygun**

Literaturas occitanas als temps modèrnes  
(sègles XVI-XVIII)

ENTRESENHAS E INSCRIPCIONS :

ieo09@orange.fr - 05 81 06 03 88

Tarifas : **15 €** (normal) - **13€** (sòcis IEO)

**11€** (persona inscrita dins un cors de l'IEO 09)

### **Los talhièrs Bolega-lenga tornan !!!**

**Talhièr de cosina tradicionala en occitan**

*Dissabte 12 de març de 2022  
de 14h30 a 17h*

Animat per Maria Anna Pojada

Dubèrt a totis

Participacion liura

ENTRESENHAS E INSCRIPCIONS :

06.83.55.61.55

lauseta@gmail.com



~~~~~

Montsegur 2022

Dins la nuèit dels abandons, las trèvas blancas dels martiris de l'istòria, lèvan los braces cap al cèl e des-revelhan nòstras consciéncias. Dison nòstras illusions, nòstras vanitats e nòstras diferéncias. Mas fòrabandison de nosautres l'oblit ; e desbrembarem pas jamai.

Nos remembrarem

A Montsegur, al Prat dels Cremats

Lo Dimenge 20 de març de 2022, a onze oras.

Jacme PINCE (*Occitània e Libertat*)

~~~~~

### **Unis poèmas de las classas bilinguas Fanny Reich de Sent Líser presentats a la medi- tèca de Sent Guironç dins l'encastre de las lecturas publicas sus l'amor**

#### **L'amor del musicaire**

Qu'aimi te díser adiu !  
Qu'aimi te díser mercés !  
E qu'aimi sustot la tièua votz ,  
De près, de luenh que la reconeissi.

Mes que tot, luses dins la tor,  
Quand lo soleh se colca a l'horizont  
Jo que canti dins ton còr  
E tu te brembas de jo.

Sabi qu'aimas los mièus cants !  
Que soi lo tièu musicaire  
Que t'aimi !  
E tu, se m'aimas ?

Quand aimas pas quauquarren,  
Te le fèu mai bon.  
Quand t'endròmes,  
La nuèit que te potonegi.

Tu, aimas l'aiga,  
Jo, aimi lo fòc,  
L'aiga protèja del fòc,  
L'aiga arresta lo bòc.

Mes tu, jamès n'arrestaràs lo mièu amor  
Soi fòl amorós de tu,  
T'aimi e t'aimarè  
Dusca la fin de la mièua vita,  
Dusca la mièua darrèra alenada !

## Trobador



Soi un joès trobador,  
Que parti al castèl de Caròmilha  
Cantar las mièuas cançons  
Per balhar plaser a ua familha.

Arriba ua princessa  
Sul pic, tombi amorós.  
Sabi pas en quin li díser,  
Que lo mièu còr pataqueja per ela.

Li cantar ua cançon d'amor ?  
Perqué pas ? Ne'n conegui pas ...

En quin fèr ?  
Ne pèrdi los mots !

Dins le cap, que'm venguen  
Mes te les díser es complicat  
Tot se barreja ,  
Tot se pèrd !

Urosament l'amor es fòrt  
Pas besonh de parlar ,  
Sufís de se guinhar  
Per fèr nèisher l'amor !



## L'amor, qu'es aquò ?

L'amor es un sentiment,  
L'amor es ua causa naturala  
L'amor càmbia la vita  
L'amor pòt fèr istoèras.

L'amor se tròba pertot :  
L'amor de las bèstias,  
L'amor dels amics,  
L'amor per los voiatges.



L'amor de tot,  
L'amor de res,  
L'amor de jo, de tu, de nosautres,  
L'amor totjorn !

L'amor se balha,  
L'amor se recep,  
L'amor pòrta los nenets.  
Que de mès polit que d'èstre amorós !



## Istòria de mots d'Alan Vidal

### Las bilhas

Al començament de l'istòria se tròba un mot gallés, *bilia* que designava un fust d'aibre, doncas un quicòm de plan mès long que large.

En occitan gardèc le mème sens e venguèc en tota logica "bilha" mas apuèi son sens s'expandisquèc per parlar de causas alongadas.

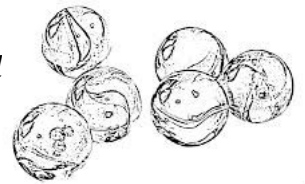
Atal avèm la bilha (dins le parlar de Pàmias disèm la tavèla), un tròç de fèrre alongat que servís a virar le torn de la carreta ont s'enròtla le cable que sarra le cargament, per qu'aqueste s'aboque pas en camin. Justament l'accion de sarrar le cargament se ditz bilhar.

I a tanben le bilhard, una cuga de boès plan longa que permet de jogar... al bilhard.

Plan mès pichona, una bilha pòt èsser tanben un trocet de boès alongat que permetiá de sarrar le nosèl d'una javèla per la ligar en garba. Dins le parlar de Pàmias disián le bilhòt.

Encara mès pichon, un tròç alongat de chocolat se ditz una bilha ; "Pren-te una bilha de chocolat amb pan per vrespalhar ».

I a d'autres bilhas, qu'an pas res a véser, ja que son causas pichonas e redondas. La rasiga del mot es tanben plan diferenta, ja que ven del francic *bikkil* que vòl dire dat, ossilhon, doncas pichonas causas per jogar. A l'ora d'ara le mot designa sonque boletas, per jogar o non. Mainatges, aviam boletas de veire per jogar mas disiam per exemple "anam fèr a las pistas". Mas aquela significacion de "pista" se tròba pas dins les dictionaris e soi a me demandar se una pista èra un sinonime de bilha o pus lèu le nom d'un jòc.



**Les dictionaris associats.**

**Lo gat e la candèla**

"- Papà vòli venir un ric mercant coma tu !

- Aquò va plan, respondèc le paire, te balhi cent francs e se a la fin de la setmana me n'as ganhat cent de mès, alavetz faràs un bon comercant.

Nòstre gojat partisquèc. A la primièra aubèrga que s'arrestèc, un gat ludent se venguèc fregar contra el...

"- O le polit gat ça diguèc.

- E sabètz qu'aquel gat es capable de téner la candèla, ajustèc l'albergaire. Fasètz le pari de cent francs ?"

Le gojat parièc, i vesia l'escasença de ganhar aisidament les cents francs, tant èra imprevisible qu'un gat tenguèsse una candèla.

Mas le gat venguèc s'espatarrar sus la taula e entre las grifas de las patas de davant, le mèstre li botèc una candèla alucada. Calguèc que nòstre gojat se'n tornèsse a l'ostal sens le sòu.

"Ès un malagit, li diguèc son paire. Vai-te'n descaucelar la vinha. Te vau mostrar cossí se ganha de moneda."

Le paire anguèc a la dita aubèrga e quand le mèstre li prepausèc : "fasètz lo pari de cents francs ?", el respondèc : "non, non, dos cents."

Quand le gat s'espatarrèc sus la taula, nòstre mercadièr, alarguèt doas mirgas de sa pòcha. Pensatz-vos, gat e candèla, patatrac ! E dos cents francs de ganhats ! Es pas comercant chi vòl.



**BULLETIN D'ADESION IEO 2022**

**d'enviar a : IEO-Arièja/Espaci Occitan – 11 car. Henri Fabre – 09100 Pàmias**

**Tel : 05.81.06.03.88 – mail : [ieo09@orange.fr](mailto:ieo09@orange.fr) site : <https://arieja.ieo-opm.com/>**

Nom:

Pichòt nom:

Adreça:

Telefòn: ..... Adreça mèl: .....@.....

Vòli aderir a l'IEO per l'intermediari de

- |                                                                        |                                                            |
|------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|
| <input type="checkbox"/> la seccion departamentala                     | <input type="checkbox"/> del Cercle occitan Prospèr Estieu |
| <input type="checkbox"/> del Cercle occitan Pèire Lagarda              | <input type="checkbox"/> del Cercle occitan deth Coserans  |
| <input type="checkbox"/> del Cercle occitan del País d'Òlmes-Mirapeish |                                                            |

e pagui:

- 30 € (adesion normala)     38 € (adesion coble, associacion)  
 15 € (joves, sens revengut, caumaires, etc.)

Fait a .....

Signatura

=> Tota adesion a l'IEO-Arièja dirècta o a un de sos cercles compren tanben l'abonament a la revista Occitans! e a la Letra Mesadièra editada per l'IEO-Arièja. (chèc a l'òrdre de l'IEO-Arièja)



**Se Març trona, l'annada es bona**